

PREZES
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
prof. dr hab. med. Andrzej Matyja

NRL-ZRP.0212.548.2020.WI
NRL-ZRP.KW-00542.2020

Warszawa, 30 kwietnia 2020 r.

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w imieniu Naczelnej Izby Lekarskiej zwracam się do Pana z zawiadomieniem wskazującym na możliwość naruszenia wolności i praw człowieka i obywatela przez wydanie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie standardów w zakresie ograniczeń przy udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej pacjentom innym niż z podejrzeniem lub zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 przez osoby wykonujące zawód medyczny mające bezpośredni kontakt z pacjentami z podejrzeniem lub zakażeniem tym wirusem (Dz.U. poz. 775).

Rozporządzenie to wprowadza dla pracowników medycznych, uczestniczących w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej pacjentom z podejrzeniem lub zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 zakaz udzielania świadczeń opieki zdrowotnej innym pacjentom.

Samorząd lekarski sprzeciwia się temu rozporządzeniu, ponieważ doprowadzi ono do drastycznego ograniczenia dostępu innych pacjentów do możliwości uzyskania należnych im świadczeń opieki zdrowotnej, spowoduje bowiem istotne braki lekarzy w innych placówkach ochrony zdrowia, a ponadto rozporządzenie narusza wolności i prawa obywatelskie lekarzy.

Biorąc pod uwagę kompetencje Rzecznika Praw Obywatelskich do stania na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji wnoszę o przeprowadzenie przez Pana Rzecznika wszelkich czynności zmierzających do ustalenia, czy w tej sprawie nie zostały naruszone prawa i wolności obywatelskie, a jeśli tak, to wnoszę o skierowanie wystąpienia do Ministra Zdrowia z informacją o stwierdzeniu naruszenia i wezwaniem do jego usunięcia.

Informuję, że Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej opiniowało projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie standardów w zakresie ograniczeń przy udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej pacjentom innym niż z podejrzeniem lub zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 przez osoby wykonujące zawód medyczny mające bezpośredni kontakt z pacjentami z podejrzeniem lub zakażeniem tym wirusem. W liczącym 6 stron stanowisku Nr 41/20/P-VIII z dnia 21 kwietnia 2020 r. Prezydium zgłosiło 14 zasadniczych uwag do projektu tego rozporządzenia, w tym uwagi dotyczące niedopuszczalnego z punktu widzenia konstytucyjnych standardów ograniczenia wolności pracy i działalności gospodarczej. Minister Zdrowia nie uwzględnił naszych merytorycznych uwag i nawet nie podjął próby dialogu z samorządem lekarskim co do zasadności zgłoszonych przez nas zastrzeżeń.

W naszych uwagach wskazywaliśmy, że rozporządzenie zawiera rozwiązania prawne charakterystyczne dla stanów nadzwyczajnych, takie jak ograniczanie konstytucyjnie gwarantowanej wolności działalności gospodarczej i wolności pracy. Ograniczenia tych wolności mogą być przyjmowane zgodnie z art. 233 ust. 3 Konstytucji RP w czasie stanu klęski żywiołowej, a w innych sytuacjach tylko w formie ustawy i z zachowaniem zasad art. 31 ust. 3 Konstytucji. Warunki te – szczególnie wymóg formy ustawy - nie zostały zachowane. Do naszego argumentu Minister Zdrowia się nie odniósł.

Zgłaszaliśmy też zastrzeżenia wobec przyjętego w rozporządzeniu trybu ubiegania się o zwolnienie danej osoby z zakazu pracy, który przewiduje, że z wnioskiem o zwolnienie z zakazu może wystąpić wyłącznie kierownik podmiotu leczniczego, a lekarz, którego ten zakaz dotyczy jest pozbawiony tego prawa.

Pozbawienie lekarza prawa do złożenia takiego wniosku i przyznanie tego uprawnienia wyłączenie zatrudniającemu go pracodawcy nie znajduje żadnego uzasadnienia. Ograniczenie wolności wykonywania zawodu dotyka lekarza i to on powinien zachować legitymację do wnioskowania o zwolnienie go z tego zakazu.

Alarmowaliśmy też, że w rozporządzeniu brakuje trybu odwoławczego od decyzji o ograniczeniu możliwości wykonywania zawodu. Odwołanie takie powinno przysługiwać zarówno wobec informacji kierownika podmiotu leczniczego o ustanowieniu ograniczenia, jak i od decyzji wojewody lub dyrektora oddziału wojewódzkiego NFZ o odmowie uwzględnienia wniosku o zwolnienie z zakazu.

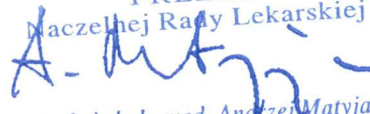
Poważne zastrzeżenia budzi także dołączone do projektu rozporządzenia, polecenie Ministra Zdrowia skierowane do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia. Polecenie to, wydane na podstawie art. 10a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374), ma zapewnić finansowanie rekompensat dla lekarzy, którzy zostaną pozbawieni możliwości wykonywania zawodu poza podmiotem zwalczającym COVID-19. Prezydium NRL zwróciło uwagę, że kwestia rekompensaty za utracone zarobki jest na tyle ważna dla ochrony majątkowych interesów personelu medycznego objętego tą regulacją, że powinna zostać włączona do treści rozporządzenia. Uregulowanie prawa do wynagrodzenia w drodze polecenia Ministra Zdrowia wydawanego Prezesowi NFZ, który z kolei ma przekazać środki finansowe podmiotom zatrudniającym personel medyczny, może nie być wystarczające do nabycia przez pracowników medycznych roszczenia o wypłatę należnej im kwoty, ponieważ polecenie nie jest aktem prawa powszechnie obowiązującego w myśl art. 87 Konstytucji RP. Tego rodzaju uregulowanie (w trybie polecenia) nie przewiduje żadnych mechanizmów odwoławczych np. na wypadek nieprawidłowego naliczenia dodatkowego świadczenia lub odmowy wypłaty.

W treści „polecenia” wydawanego przez Ministra Zdrowia Prezesowi Narodowego Funduszu Zdrowia przewiduje się ograniczenie rekompensaty do 50% lub do 80% utraconych przez personel medyczny dochodów oraz kwotowe wyznaczenie górnej granicy tej rekompensaty. Takie ograniczenie rekompensaty nie

znajduje żadnego uzasadnienia. Pracownicy medyczni, którzy utracili swoje dochody uzyskiwane poza podmiotami zwalczającymi COVID-19 powinni mieć prawo do dodatkowego wynagrodzenia, które zrekompensuje w pełni (a nie tylko częściowo) utracone dochody.

Mając na uwadze powyższe argumenty proszę o wnikliwe i - w miarę możliwości – pilne (rozporządzenie wchodzi w dniu następującym po dniu ogłoszenia) zbadanie tej sprawy przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Z poważaniem

PREZES
Naczelnej Rady Lekarskiej

prof. dr hab. med. Andrzej Matyja

Załącznik:

- stanowisko nr 41/20/P-VIII Prezydium NRL z dnia 21 kwietnia 2020 r.

Do wiadomości:

1. Pani Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
2. Pan Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
3. Pani Zofia Małas
Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
4. Pan Marek Goliżewski
Prezes Business Centre Club
5. Pan Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan
6. Pan Andrzej Malinowski
Prezydent Pracodawców RP